

EXPLORE THE NORTH

Bestuursverslag Explore the North 2020

Stichting Explore the North
Post | Postbus 2521, 8901 AA Leeuwarden
Bezoek | Bagijnestraat 59, Leeuwarden
Mail | info@explore-the-north.nl | KvK nummer | 65864883
BTW nummer | NL856294081B01
IBAN | NL80RABO0310290945 | BIC | RABONL2U

Foto's | Lucas Kemper, Xanne Wijkamp, Marc Henri Quere

EXPLORE **THE** **NORTH**

Inhoud

- Inleiding – pag. 3
- 1. Korte terugblik 2016-2020 – pag. 6
- 2. Activiteiten
 - 2.1. – festival – pag. 7
 - 2.2. – productiehuis – pag. 15
- 3. Publiek & Marketing – pag. 24
- 4. Organisatie – pag. 26
- 5. Bestuur & Governance – pag. 27
- 6. Financiën – pag. 28

EXPLORE **THE** **NORTH**

Inleiding - Een jaar vol ellende én ook een beetje optimisme

Wat een jaar, wat een jaar. De coronacrisis maakte dat het land en zo ook de culturele sector op slot ging van maart tot en met december, met enige verlichting van de maatregelen in de zomer. Waar wij in het voorjaar van 2020 dachten dat het zo'n vaart nog niet zou lopen voor november, bleek niets minder waar en kon zelfs in de meest afgeslankte vorm het festival niet plaatsvinden vanwege verregaande beperkende maatregelen.

Was het jaar dan compleet mislukt? Nee, absoluut niet. Het jaar bleek een doorkijkje te bieden naar een mogelijk mooie toekomst voor Explore the North als organisatie. In de zomer kregen wij te horen dat onze vierjarenaanvragen voor het festival werden gehonoreerd door de Provincie Fryslân, Fonds Podiumkunsten en het Nederlands Letterenfonds. Omdat het combineren van rijksbijdragen niet toegestaan is, hebben wij de aanvraag bij het Letterenfonds ingetrokken en een aanvullende aanvraag gedaan voor het productiehuis in de tweejarige regeling. Ook deze aanvraag is inmiddels gehonoreerd door het Letterenfonds, net als een vierjarige bijdrage voor het productiehuis vanuit de provincie Fryslân. De gemeente Leeuwarden heeft ons daarnaast opgenomen in de nieuwe cultuurvisie die de komende jaren gaat gelden.

Dat betekent dat het geloof in onze plannen en het vertrouwen in onze organisatie dusdanig groot is, dat wij in de komende jaren enorme stappen kunnen zetten met het opbouwen van deze organisatie die nu bestaat uit twee bijna even grote takken: festival en productiehuis. Dat wij hier nu zouden staan, hadden wij tot vrij recent niet voor mogelijk gehouden.

Festival

Toen de coronacrisis in maart uitbrak, hebben wij ons snel aangepast. Ons festival in november hebben wij meteen in een andere vorm gegoten, waardoor het mogelijk zou moeten zijn om binnen de steeds wijzigende maatregelen toch activiteiten te kunnen organiseren en om daarbij toch dichtbij onszelf te blijven (al viel uiteraard het internationale werk als snel uit). Daarbij hebben wij toen in de zomer bleek dat het virus zich wat terugtrok meteen van de gelegenheid gebruik gemaakt om een programmaserie te presenteren in de Westerkerk.

Uiteindelijk hebben wij de vorm van het gehele festival wel drie keer helemaal omgegooid, in de overtuiging dat in november toch nog een bescheiden evenement zou kunnen worden georganiseerd. Na de persconferentie van dinsdag 13 oktober werd definitief een streep door deze ambities gehaald.

Wij besloten in november een aantal programmaonderdelen doorgang te laten vinden. Deels online, deels in de publieke ruimte. Daarnaast verschoven wij – in samenspraak met onze financiers – onze overige activiteiten naar mei 2021 in de vorm van een minifestival in combinatie met losse activiteiten. Bij schrijven van dit verslag weten wij al dat dit uiteindelijk een uitgestrekt zomerfestivalprogramma in de Westerkerk in 2021 gaat worden, omdat mei toch nog net iets te vroeg komt.

Productiehuis

Hoewel er in 2020 weinig presentaties voor publiek konden plaatsvinden, draaide ons productiehuis op volle toeren. Zowel op het vlak van het produceren van nieuw interdisciplinair werk van diverse

EXPLORE THE NORTH

kunstenaars als op het vlak van talentontwikkeling. Zo meldden zich zo'n 25 deelnemers aan onze schrijfcursus Jonge Schrijvers die wij sinds 2017 in samenwerking met Meeuw Jonge Theatermakers organiseren. In december vonden daarnaast de audities plaats voor onze eerste Poetry Circle 058 die wij samen organiseren met Poetry Circle Nowhere (Amsterdam). Ook was 2020 voor Explore the North een voorbereidend jaar op onze toetreding tot het noordelijke netwerk voor talentontwikkeling Station Noord. Een netwerk dat vanaf 1 januari 2021 is toetreden tot de BIS.

Startbijeenkomst Jonge Schrijvers 2020 in de Westerkerk

Helaas kon de uitgebreide tournee van Joost Oomen en Kruidkoek – die in 2020 zou leiden langs onder meer Lowlands, de Zwarte Cross, Noorderzon en Oerol – op enkele shows na geen plaats vinden. Ook konden projecten als Poetic Resistance, Tuimelaar en Rûzje Wyn wel starten met ontwikkelen, maar uiteindelijk geen doorgang vinden. Waar mogelijk hebben wij de ruimte gepakt om residenties, try outs en overige presentaties te verwezenlijken, maar dat was uiterst beperkt. Veel projecten gaan pas in 2021 hun première krijgen.

Wendbaarheid

Wij zijn trots op de wendbaarheid van deze organisatie. In het activiteitenoverzicht van dit verslag is een weergave van het jaar terug te vinden, waaruit blijkt dat wij elke kans hebben aangegrepen, elke kier in dit potdichte jaar zijn doorgekropen om toch iets te presenteren. Linksom of rechtsom. Met deze ervaring gaan wij ook het even zo onzeker 2021 in, ware het niet dat er nu toch wel wat licht aan het einde van de tunnel lijkt te komen. Wij gaan langzaam uit de crisisstand en bedenken hoe het leven wél weer kan.

EXPLORE **THE** **NORTH**

De Westerkerk

De activiteiten van Explore the North zijn nauw verbonden met het prachtige theater De Westerkerk. De Westerkerk opende in november 2019 opnieuw zijn deuren onder leiding van een nieuwe organisatie. Helaas moesten die deuren in maart alweer sluiten. Nu Explore the North zicht heeft op vier jaar ontwikkelen ligt het voor de hand om nog meer met De Westerkerk op te trekken, om daarmee een structurele basis mogelijk te maken voor kantoorruimte, presentaties, cursussen en residenties.

Organisatie

In de laatste maanden van 2020 hebben wij intern veel gepraat over de toekomst en de vorm van onze organisatie. Wij transformeren in de nieuwe periode van een incidenteel gefinancierde organisatie met enkel ZZP'ers naar een staande organisatie met een salarishuis. Dat is nogal een transitie die niet in een paar maanden gerealiseerd is. In 2020 is echter een goede start gemaakt met het gesprek hierover.

Financieel

In 2020 mochten wij rekenen op veel goede wil en coulance vanuit onze financiers. Onze dank daarvoor is groot. Daarnaast kreeg Explore the North een steunbijdrage vanuit het Ministerie van OCW, uitgekeerd door het Nederlands Letterenfonds. Deze bijdrage maakte mogelijk dat wij ZZP'ers, kunstenaars en leveranciers toch konden betalen.

Wij sluiten het jaar af met een relatief groot positief resultaat uiteraard voortkomend uit het feit dat wij een aanzienlijk deel van onze activiteiten en bijbehorende kosten doorschuiven naar 2021. Dit resultaat bestaat daarom uit een bestemmingsreserve COVID-19, een bestemmingsreserve activiteiten en een deel algemene reserve, omdat opbouwen daarvan vooral in deze tijden essentieel is.

Optimisme

Hoewel ook 2021 niet erg positief begonnen is, met oplopende besmettingsaantallen, lockdowns en een avondklok, zijn wij toch optimistischer over met name de zomer en de tweede helft van het jaar. Wij hopen net als iedereen dat dit optimisme eindelijk eens gepast gaat zijn. Hoe dan ook, zodra het weer mag, gaan wij door waar wij gebleven waren!

Namens bestuur en directie van Stichting Explore the North

Marelle van Rongen – voorzitter

Mark Hospers – algemeen directeur

EXPLORE **THE** **NORTH**

1. Korte terugblik 2016-2020

Toen wij in 2015 en 2016 met een ‘alles of niets’-mentaliteit begonnen met het uitdenken van ons festival Explore the North, was onze toekomst nog erg ongewis. Er moest heel veel ‘goed gaan’ om in een relatief kunstarme omgeving als Leeuwarden/Fryslân een festival op te bouwen dat geheel tegen de stroom in juist primair zou gaan over kunst en experiment.

Was destijds tegen ons gezegd dat er in 2020 een veelbelovend festival zou zijn, wij de mogelijkheid zouden hebben een interdisciplinair productiehuis te runnen, dat er een perfecte voorstellingslocatie door het jaar heen voor ons beschikbaar zou zijn in de vorm van de Westerkerk en dat Leeuwarden UNESCO City of Literature zou worden, dan hadden wij je niet geloofd. Toch is dit alles in een relatief korte periode gebeurd. Er is veel goed gegaan.

Wij bevinden ons dan ook aan het einde van een prettig onstuimige periode waarin onze organisatie zich in een flink tempo heeft ontwikkeld. Waarin festival, productiehuis en andere activiteiten zijn samengesmolten tot één overkoepelende beweging, diep vertakt binnen noordelijke en (inter)nationale culturele infrastructures.

In het kort over de periode 2016-2020:

2016 | Herstartjaar – oprichting Stichting Explore the North – Tweedaags festival – 99 optredens – 1500 bezoekers

2017 | Opbouwjaar – Tweedaags festival, eerste activiteiten Lân fan taal/productiehuis – 119 optredens en 7 overige activiteiten jaarrond – 2250 bezoekers festival en ongeveer 500 bezoekers overig

2018 | Culturele Hoofdstad jaar – Driedaags festival, eerste jaar Stadskas (10 dagen), start presentatie grote internationale projecten (met Oerol en De Harmonie) en bomvol jaar rond Lân fan taal/productiehuis – 155 optredens festival en tientallen activiteiten jaarrond – 5.000 bezoekers festival (inclusief Stadskas en grote projecten) en ongeveer 15.000 bezoekers overige projecten

2019 | Consolidatiejaar – Driedaags festival, tweede jaar Stadskas (17 dagen), presentatie (internationale) projecten met De Harmonie en officiële start productiehuis Explore the North – 146 optredens festival en diverse productiehuisactiviteiten jaarrond – 7.500 bezoekers festivalperiode (inclusief Stadskas en grote projecten) en ongeveer 5.000 bezoekers productiehuisprojecten

2020 | Coronajaar – geen festival, maar diverse activiteiten in november en heel veel doorgeschoven programma naar 2021 – veel projecten in ontwikkeling, opstart talentontwikkelingstrajecten – 473 bezoekers live-activiteiten, 13.484 bezoekers online activiteiten, 30 deelnemers talentontwikkelingstrajecten

EXPLORE **THE** **NORTH**

2. Activiteiten

In dit hoofdstuk schetsen wij zowel een beeld van de activiteiten die (nog) niet door zijn gegaan en van de activiteiten die wel plaats hebben gevonden. Dat splitsen wij op in een deel voor het festival en een deel voor het productiehuis.

2.1. Festival Explore the North

Wij gingen begin 2020 van start met het denken over het festival met als thema het onvoorstelbare voorstelbaar maken. Dat het onvoorstelbare toen zeer binnenkort in de vorm van een pandemie op ons af zou komen, was toen nog niet bekend. Het bleek een thema waar wij graag aan vast zouden houden bij het maken van het festival in november.

Het festival is gedurende het jaar meerdere keren vorm veranderd op basis van de steeds wijzigende situatie. Ons festivalhart de Stadskas maakte plaats voor een programma van 2,5 week in de Westerkerk (De Westerkas), het vrije inloop karakter van de het festivalweekend maakte plaats voor een expeditie-achtige vorm waarbij bezoekers van tevoren moesten kiezen voor de route die zij binnen het programma zouden volgen. Het internationale karakter was uiteraard al snel grotendeels verdwenen, op een aantal programmaonderdelen uit de buurlanden na.

Uiteindelijk stond er bij het uiteindelijke afzeggen van het festival nog een klein festival met vooral werk uit Nederland en veel projecten die als (co)productie van Explore the North relatief flexibel opnieuw verplaatst zouden kunnen worden. Dat laatste bleek helaas waarheid te worden waardoor de activiteiten vrij makkelijk verplaatst kunnen worden naar een beter moment in 2021.

Om een beeld te geven, geven wij hieronder weer hoe het programma er ongeveer uit zag en hoe wij het vervolg zien van dit programma:

- S10 & Noordpool Orkest – wordt een presentatie van S10 in 2021
- MOHA – Who Cares? – integraal verplaatst naar 2021
- HOMSK – Kamaloka – Integraal verplaatst naar 2021
- Nynke Laverman – PLANT – podcasts en geleidelijke albumrelease in 2020/2021 – shows in 2021
- Ahilan Ratnamohan – Pidgin X – productiehuisproject, van start gegaan in 2020 en qua presentatie verplaatst naar 2021
- Ahilan Ratnamohan – Look on the Bright Side – verplaatst naar 2021
- Iris Sommer – verplaatst naar 2021
- Bas Heijne – verplaatst naar 2021
- Abhishek Thapar – My Home at the Intersection – verplaatst naar 2021
- Elmar Kuiper, Jan Kleefstra e.a. – Godwits – productiehuisproject verplaatst naar 2021
- Chagall – Unlocked – productie Explore the North en Paradiso Melkweg – integraal verplaatst naar 2021
- Poezieboys – Fritzi – verplaatst naar 2021
- Lyra Pramuk – afgelast
- Complotdenkersproza – verplaatst naar 2021
- Fan Fiction – verplaatst naar 2021

EXPLORE **THE** **NORTH**

- Tryater – It gelok van Fryslân versie Leeuwarden – verplaatst naar 2021
- Joran de Boer – Blikveld – verplaatst naar 2021
- Dean Bowen, Martin Rombouts, Maxime Garcia Diaz en Willie Darktrousers – Poetic Resistance – verplaatst naar 2021
- Karsu – afgelast
- Bouke Groen – Overtone – integraal verplaatst naar 2021 – 2023 met Explore the North als coproducent
- Samenwerking Fries songfestival Liet – verplaatst naar 2021
- Spinvis – afgelast
- Aristote Bofunda Gemale – Enter Salzirus – presentaties verplaatst naar 2021
- Presentatie Jonge Schrijvers – verplaatst naar 2021 (op Oerol en in Westerkerk)
- Jules van Hulst & Tsead Bruinja – Tuimelaar – productiehuisproject verplaatst naar 2021

Zo'n 90 procent van het programma kan doorschuiven naar 2021.

Wat er wel doorging in 2020 - Portretten - Ver Weg / Dichtbij

Maar uiteraard ging er met betrekking tot het festival nog wel het een en ander door. In de zomer van 2020 besloten wij een kleine theaterserie in de Westerkerk te presenteren, omdat het virus toen even wat was gaan liggen. Samen met de Westerkerk planden wij vier avonden. Portretten - Ver Weg / Dichtbij was een serie intieme en persoonlijke verhalen over wie we zijn en waar we ons thuisvoelen. Een mix van lokale en internationale theatermakers in Leeuwarden. Het betrof voorstellingen van Anna Raadsveld, Mads Wittermans, Ahilan Ratnamohan/Etuwe Bright Junior en Abhishek Thapar. Helaas konden alleen eerste twee genoemde voorstellingen doorgaan binnen 1,5 meter protocol.

- 14 aug | Anna Raadsveld – De Onverwoestbaren – 45 bezoekers
- 28 aug | Mads Wittermans – The Meeting – 70 bezoekers (2 shows)

De voorstellingen van Ahilan Ratnamohan en Abhishek Thapar verschuiven naar 2021.

Wat er wel doorging – november 2020

Hoewel het festival niet door kon gaan presenteerden wij nog wel een aantal projecten in november. Deze projecten gingen vergezeld van online residenties en presentaties of van een route door de stad Leeuwarden.

Biografie van een Vlieg – Jaap Robben

Van 17 t/m 24 november was het korte verhaal Biografie van een Vlieg voor iedereen te lezen op 25 posters in en om het centrum van Leeuwarden. Schrijver, dichter en theatermaker Jaap Robben schreef het korte verhaal speciaal voor Explore the North en het literaire festival Wintertuin in Nijmegen (initiatiefnemer). Met de stad als decor kan iedereen, van jong tot oud, het verhaal in de buitenlucht lezen. Biografie van een Vlieg is een verhaal over ontdekken, vriendschap en vergankelijkheid. Het is geschreven voor alle leeftijden en is via een wandelroute gratis te lezen. Met deze nieuwe en bijzondere vorm van publiceren vormt de stad het decor voor een verhaal en worden alle inwoners lezers. Via de website was er een routekaart te downloaden. Hoewel voor ons moeilijk te zeggen is hoeveel mensen dit gedaan hebben, liepen er toch zichtbaar geregeld mensen met een plattegrond door de stad. Het verhaal verscheen eind 2020 ook in boekvorm.

EXPLORE THE NORTH

Biografie van een Vlieg in Leeuwarden

De Verwonderkamer – een online residentieproject van Explore the North, Leeuwarden UNESCO City of Literature en deBuren (Brussel)

Maak het onvoorstelbare voorstelbaar aan de hand van een duurzaam literair format: dat is de taak die drie teams van telkens één Friese en één Vlaamse kunstenaar krijgen in de aanloop naar Explore the North. Explore the North en Vlaams-Nederlands Huis deBuren selecteerden voor deze uitdaging de veelzijdige makers Anne-Goaitske Breteler, Nicole van den Berg, Raymond Muller, Arno Boey, Betül Sefika en Marie Borremans. Zij volgen workshops van filosoof Barend van Heusden en literair alleskunner Maud Vanhauwaert, gingen per duo een briefwisseling aan en werkten gedurende een thuisresidentie van één week aan hun literaire format.

Zij gingen een week in (thuis-)residentie, onder begeleiding van een literaire coach, en presenteerden aan het eind van hun residentie hun project op zaterdag 21 november via een zoomprogramma. Deze onvoorstelbare avond gaf een inkijkje geeft in het creatieve proces van deze makers. Maud Vanhauwaert en Joost Oomen pratten het geheel aan elkaar.

- 21 nov | zoompresentatie De Verwonderkamer – 85 bezoekers

De projecten van Anne-Goaitske Breteler/Arno Boey en Nicole van den Berg/Betül Sefika krijgen in 2021 waarschijnlijk een vervolg in samenwerking met productiehuis Explore the North. Het project Winterslaapwandeling van Raymond Muller/Marie Borremans kreeg eind 2020 al vorm als een interactieve podcast:

Raymond Muller en Marie Borremans – Winterslaapwandeling

EXPLORE THE NORTH

“Zet de winter dit jaar officieel in op 21 december 2020 met een slaapwandeling die vertrekt vanuit je eigen bed. Doe je koptelefoon op, trek je jas aan en laat je meevoeren door de wondere wereld van een winterse nacht. Eenmaal op pad verken je de grenzen van je eigen buurt en begin je je af te vragen wat werkelijkheid is en wat fantasie. Want slaap je? Ben je wakker? Slaapwakker misschien? Eén ding is zeker: eindigen doe je opnieuw in je eigen winterslaaphol.”

De podcast Winterslaapwandeling was beschikbaar vanaf 21 december 2020 00.00 uur, het officiële begin van de winter, tot en met het einde daarvan op 21 maart 2021.

Aantal luisteraars Marie Borremans | 1.141

Aantal luisteraars Raymond Muller | 593

De deelnemers aan de Verwonderkamer

Explore the Vapor – 24h Livestream

Vorig jaar brachten we onze bezoekers voor het eerst in aanraking met het raadselachtige internetgenre Vaporwave tijdens een optreden van 猫 シ Corp (spreek uit als: Catcorp.) op Explore the North. 猫 シ Corp is het alias van de in Hallum geboren (en nu in Finland wonende) Jornt Elzinga, één van de grootste artiesten in de mondiale vaporwavecultuur die vanaf 2010 online is ontstaan. Jornt verkoopt honderden cassettes en platen in een uur tijd en zijn eerste optreden was op het eerste Vaporwave-festival ooit in Los Angeles, en tegelijkertijd kan hij in Friesland (en Finland) nog gewoon anoniem over straat.

Vaporwave is een subcultuur en muziekstijl binnen de elektronische muziek, waarbij je een mix voorgeschoteld krijgt van vergeten muziek van de jaren '80 & '90: zoals liftmuzak, reclamemuziek, loungemuziek en dromerige en zweele ambient. Visueel is het doordrongen van Windows-logo's, nineties webdesign, videogames, kattenplaatjes en Japanse tekens - zoals een goede internetcultuur betaamt. Vaporwave speelt met nostalgie en levert een ironische reflectie op onze materialistische maatschappij.

EXPLORE THE NORTH

Samen met Elzinga, als eigenaar van internationaal Vaporwave-label Hireath Records, en het grootste online Vaporwave Youtubekanaal Vapor Memory presenteerden we op zaterdag 21 november vanaf 22:00 uur Explore the Vapor - 24h livestream. Want als het niet op een podium tijdens Explore the North kan - als eerste live Vaporwave-event in Europa - dan doen we het toch online!

We hebben twintig van de grootste Vaporwave-artiesten van over de hele wereld en interessante nieuwkomers uitgenodigd om mee te doen aan Explore the Vapor, artiesten uit de Verenigde Staten, Japan, Zweden, België, Verenigd Koninkrijk en Nederland/Finland. De absolute wereldtop in dit genre!

LINE-UP

猫 シ Corp.	(NL/FIN)
Donor Lens	(UK)
3D Blast	(USA)
Ahero	(USA)
DMA	(UK)
Zer0 れい	(België)
Passive Refraction	(USA)
Tangerine	(België)
Golding Living Room	(USA)
desert sand feels warm at night	(USA)
Tstudio Studio	(JAP)
Dan Mason	(USA)
Fire-Toolz	(USA)
Stevia Sphere	(Sweden)
AURAGRAPH	(USA)
식료품groceries	(USA)
INTERNET CLUB	
Pad Chennington	(USA)
RunnersClub 95	(SWE)
Lovers Entwined	(USA)

Het succes van dit event blies al onze verwachtingen omver. Via diverse platforms werd de livestream wereldwijd zo'n 10.000 keer bezocht. In de livechat bij het YouTube-kanaal werden duizenden enthousiaste berichten gepost van bezoekers over de gehele wereld. Van Fryslân tot Los Angeles, van Tokio tot Lissabon. Enkele artiesten uit de wereldtop waren eveneens present in de chat en gingen in gesprek met hun fans. Fans die erg onder de indruk maken van het bij het genre passende digitale artwork dat hier in Fryslân was gemaakt door lokale kunstenaars. Een overweldigende, trots stemmende belevenis.

EXPLORE THE NORTH

Posters in de stad

Om mensen een hart onder de riem te steken vroegen wij een aantal makers uit het programma om een zin met ons te delen om te plaatsen op posters in Fryslân en Groningen. Dit werd een erg mooi posterproject waar wij heel veel enthousiaste reacties op krijgen.

EXPLORE THE NORTH

IMAGINATION

**OUR MAGIC
INVITATION TO LIFE**

NYNKE LAVERMAN

ANOTHER

FUTURE

IS (STILL)

POSSIBLE

MARLEEN STIKKER

EXPLORE THE NORTH

TOT ZIENS OP 19-21 NOV 2021 - OF AL EERDER...
EXPLORE-THE-NORTH.NL

EXPLORE THE NORTH

TOT ZIENS OP 19-21 NOV 2021 - OF AL EERDER...
EXPLORE-THE-NORTH.NL

**HET
VROUWENBREIN**

**IS
NIET**

**EEN WAT KLEINER
MANNENBREIN.**

IRIS SOMMER

**& HIER
ZIT IK
WEET DAT
DE AFSTAND
TUSSEN ONS
ZEGT HOEVEEL
IK VAN JE HOU.**

DEAN BOMEN

EXPLORE THE NORTH

TOT ZIENS OP 19-21 NOV 2021 - OF AL EERDER...
EXPLORE-THE-NORTH.NL

EXPLORE THE NORTH

TOT ZIENS OP 19-21 NOV 2021 - OF AL EERDER...
EXPLORE-THE-NORTH.NL

EXPLORE THE NORTH

(Co)producties festival – presentatie 2021

Binnen het festival (co)produceren wij ook veelal interdisciplinair werk van makers met een focus op podiumkunsten en/of letteren. Vanwege de coronacrisis hebben wij hier in 2020 nog wat extra nadruk op gelegd. In samenspraak met het Dioraphte fonds konden wij samen met Paradiso Melkweg Productiehuis als coproducent instappen in het ontwikkelen van de nieuwe voorstelling Unlocked van de Nederlandse kunstenaar Chagall. Spannend werk op het grensvlak van muziek, choreografie en technologie.

Daarnaast hebben wij de eerste stappen gezet in de productie van een groot driejarig site-specific project getiteld Overtone van de Friese kunstenaar Bouke Groen. Vanaf 2021 is deze muzikale productie (wanneer de financiering rondkomt) in vijf compleet verschillende versies te zien op Explore the North (Leeuwarden), WORM (Rotterdam), Noorderzon (Groningen), November Music (Den Bosch) en onder voorbehoud Rewire (Den Haag). Explore the North experimenteert als (co)producent van Overtone met nieuwe, duurzame vormen om aanbod en afname al bij het begin van een initiatief bij elkaar te brengen.

Presentaties i.s.m. De Harmonie en Arcadia

In november presenteren wij in november ook internationaal podiumkunstenwerk in samenwerking met Stadsschouwburg de Harmonie en in de toekomst ook met de triënnale Arcadia van LF2028 (de opvolger van de organisatie van de culturele hoofdstad in 2018).

Samen met programmeur Jonathan Offereins hadden wij voor het Italiaanse gezelschap Motus een tour georganiseerd voor het presenteren van het meesterwerk MDLSX in Utrecht, Breda en Leeuwarden. Helaas moest deze tour afgezegd worden en kijken wij naar nieuwe kansen in 2021. Ook zijn andere internationale programma-ideeën om voor de hand liggende redenen gestrand.

In de komende jaren werken wij samen met De Harmonie, Arcadia en andere partners aan de presentatie van spannend internationaal werk in Leeuwarden. Een voorbeeld is een project dat wij willen verwezenlijken van de toonaangevende Zweedse theatermaker Markus Öhrn, waarover meer in het deel over de activiteiten van het productiehuis.

Westerkas en Explore the Playground

Het hart van ons festival en van november als festivalmaand werd in 2018 en 2019 gevormd door de Stadskas. Een grote glazen groentekas op het Oldehoofsterkerkhof, waar gedurende een periode van 2,5 weken elke dag programma werd gemaakt door een andere partner van Explore the North. Helaas werd al vroeg in het jaar duidelijk dat de Stadskas vanwege corona niet geplaatst zou kunnen worden. Wij verplaatsten daarom de activiteiten van de Stadskas naar de Westerkerk onder de titel de Westerkas. Ook dit programma kon helaas niet plaatsvinden in 2020. In 2021 hopen wij op de terugkeer van de Stadskas.

De jonge Stadskasprogrammeurs Céline Wierda en Maha Eljak namen echter geen genoegen met alle afzeggingen en bedachten dit jaar een nieuw concept gericht op het bieden van ruimte aan jonge lokale kunstenaars in de vorm van een maandelijkse avond in combinatie met een residentie in de Westerkerk. Elke maand staat een andere kunstenaar centraal. Explore the Playground kon uiteraard ook niet van start, maar begint in zomer 2021 wanneer er hopelijk weer mensen bij elkaar mogen komen.

EXPLORE THE NORTH

2.2. Productiehuis

De activiteiten binnen het productiehuis zijn voor het gemak op te delen in producties en talentontwikkeling. Uiteraard liggen deze twee dicht bij elkaar en produceren wij ook werk als onderdeel van talenontwikkelingstrajecten.

Producties en makers

Producties die wij ontwikkelen in het kader van het productiehuis hebben doorgaans een interdisciplinair karakter en een focus op literatuur, taal, meertaligheid en podiumkunsten. Een aantal projecten werd in 2019 ontwikkeld voor een première op Explore the North in november 2019. Deze producties zouden in 2020 een vervolg krijgen in de vorm van een tour of doorontwikkeling. Een aantal andere producties ging in 2020 van start. Hieronder een overzicht:

Joost Oomen & Kruidkoek – Vruchtjes Eten (productie Explore the North, première november 2019)

Schrijver, dichter en performer Joost Oomen (1991) en de garagejazzband Kruidkoek maken je in Vruchtjes Eten onderdeel van een onderzoek naar vrolijkheid. Wat is vrolijkheid precies? Wat is het belang van vrolijkheid in een wereld die steeds meer geregeerd wordt door politiek gestoeld op schrikbeelden en angst? En natuurlijk de grootste vraag die in ons opkomt: waarom eigenlijk vruchtjes?

De voorstelling was een grote hit op Explore the North 2019 en zou in 2020 op tournee gaan langs een mooie rij plekken zoals Lowlands, Noorderzon, Oerol, de Zwarte Cross, de Nieuwe Bibliotheek Utrecht etc. Helaas kon het grootste deel van de tour niet doorgaan op enkele data na:

- 7 maart | Nijmeegs Boekenfeest – 75 bezoekers
- 28 aug | Peepshow Palace De Brakke Grond Amsterdam – 58 bezoekers
- 29 aug | Peepshow Palace De Brakke Grond Amsterdam – 41 bezoekers

Om het wegvallen van de tour te compenseren heeft Explore the North Joost Oomen & Kruidkoek de mogelijkheid gegeven een plaatopname te maken. De plaat Vruchtjes Eten verscheen eind 2020 op CD en Vinyl, begin 2021 vond via zoom de officiële presentatie plaats. In 2021 wordt de tour hervat.

Ahilan Ratnamohan, Explore the North, Leeuwarden UNESCO City of Literature en Afûk – Pidgin X

De Afûk, Explore the North en kunstenaar Ahilan Ratnamohan werken voor de Proeftuin Meertaligheid samen aan Pidgin X – het ontwikkelen van een tweede, democratisch gevormde taal binnen een stad of dorp in Noord- Nederland. Er wordt een pilot van het project opgestart in Leeuwarden, daarna wordt Pidgin X uitgezet in twee andere provincies die zijn aangesloten bij de Proeftuin Meertaligheid: Groningen (in samenwerking met hoofdpartner Noorderzon) en Overijssel (in samenwerking met hoofdpartner Wintertuin/De Nieuwe Oost).

Het concept is erg eenvoudig: op basis van de hedendaagse demografie van een stad of dorp, worden de gesproken moedertalen verzameld. Uit deze moedertalen wordt een nieuw vocabulaire samengesteld, dat een afspiegeling is van de bestaande bevolkingssamenstelling. Een volkomen fictief, simplistisch voorbeeld: stel dat in Leeuwarden 40% van de bevolking Nederlands spreekt, 30% Fries, 25% Liwwadders, 3% Arabisch en 2% Chinees. In het vocabulaire van Pidgin Leeuwarden, dat duizend woorden bevat (wederom: dit is fictief voorbeeld, het aantal woorden van het vocabulaire is

EXPLORE THE NORTH

nog niet vastgesteld), worden dan 400 Nederlandse, 300 Friese, 250 Liwwadder, 30 Arabische en 20 Chinese woorden opgenomen.

Welke woorden dit zijn, wordt in overleg met een delegatie van de inwoners bepaald. Welke woorden willen zij meenemen naar dit nieuwe vocabulaire? Het project bevat diverse presentatiemomenten waarvan een in de zomer van 2021. In 2020 werd de basis gelegd voor Pidgin Leeuwarden en vonden de eerste gesprekken plaats met Noorderzon in Groningen. In 2021 worden drie Pidgins gepresenteerd in Leeuwarden, Groningen en Zwolle. Pidgin X is onderdeel van de Proeftuin Meertaligheid van het noordelijke samenwerkingsverband We the North, ondersteund door het Ministerie van OCW.

DOE MEE

SHARE DYN

DEEL JE WOORDEN

DEEL JE TAAL

DIJL DYN TAAL

SHARE YOUR LANGUAGE

MAAK SAMEN DE NIEUWE TAAL VAN LEEUWARDEN

PIDGINX.COM

EXPLORE THE NORTH

Martin Rombouts, Maxime Garcia Diaz, Dean Bowen en Willie Darktrousers – Poetic Resistance

Het is 2020: de wereld staat in brand! Juist nu zijn er heel veel redenen om de straat op te gaan, om in actie te komen voor een rechtvaardigere wereld, of juist om verandering tegen te houden. Muzikant en kunstenaar Willie Darktrousers en performers Martin Rombouts, Maxime Garcia Diaz en Dean Bowen vragen zich daarom af: wat is verzet? Hoe ziet zij eruit? Met Poetic Resistance geven zij hun eigen antwoord op deze vragen. Deze rebellen zijn boos en dat mag de wereld weten! Ze blazen je omver met een razende interactie tussen woord en geluid.

Deze voorstelling is een bewerking van een eerste versie uitgevoerd op Explore the North 2019. Helaas heeft het productietraject twee keer stilgelegen in verband met corona. Er stonden presentatiemomenten gepland bij WORM in Rotterdam, Jonge Harten in Groningen en op Explore the North 2020. Het project schuift nu door naar de zomer van 2021.

Joran de Boer, Explore the North en Tresoar – Blikveld

Een aantal jaar terug las Joran de Boer het boek Landmarks, van Robert Macfarlane. Toen zij in een artikel las welke woorden er in de nieuwe uitgave van het Engelse kinderwoordenboek zouden verdwijnen, zag zij dat dat enkel woorden over natuur waren. Zij besloot om op zoek te gaan naar de woorden in allerlei verschillende dialecten die natuurverschijnselen aanduiden. Landmarks is dan ook een woordenboek, met verhalen over de oorsprong van woorden en Macfarlanes reis naar die woorden toe. Zoals het woord plouncing uit Suffolk: ‘beating the surface of the water of dykes in marshlands with leafy branches to drive fish along into nets.’ De Boer was direct gefascineerd over dit boek, over de wetenschap dat wanneer je ergens een woord voor hebt, je de dingen ook eerder ziet. Er ligt een onzichtbare wereld voor ons die we misschien alleen door taal kunnen zien. Niet alleen de woorden die al zijn verdwenen uit onze taal, maar ook woorden die nu nieuw worden bedacht.

“Ik kom uit Friesland, het gros van mijn familie uit Groningen. De Friese taal beheers ik minimaal, het Gronings dialect beheers ik alleen om grappen mee te maken. Desalniettemin vind ik beide prachtig, zoals het Friese woord ‘twirrewyn’ (dwarrelwind). In de podcast Blikveld onderzoek ik welke woorden er in Friesland in de Nederlandse en Friese taal bestaan voor natuurverschijnselen, zowel op het platteland, de stad als op het water. Op zoek naar de poëzie van het verdwijnende woord en de verbeelding van woorden die nieuw zijn maar we simpelweg ook nog niet kennen. “

De Boer zoekt in de archieven van Tresoar naar verdwenen woorden, interview mensen die hun hele leven al op het platteland hebben gewoond, spreek met vissers, eilanders en scheepvaartlui en onderzoek of men in de stad meer of minder woorden voor het landschap en natuur heeft. Per aflevering kiest zij een ‘gebied’, met daarbij een onderzoeksvraag om de aflevering rond te maken.

Het project werd in 2020 ontwikkeld. De resultaten worden gepresenteerd tijdens in de lente en zomer van 2021. Online en ook in een fysieke installatie.

Aristote Bofunda Gemale – Enter Salzirius

Elk jaar werken wij samen met productiehuis voor popcultuur De Popfabryk aan een nieuwe productie op het snijvlak van taal en popcultuur. Dit jaar ondersteunden wij de jonge Leeuwarder maker Gemale met zijn werk Enter Salzirius. In deze multidisciplinaire performance geeft Gemale een introductie tot de planeet Salzirius. Een planeet waar je vanuit je innerlijke kern kan leven. Door

EXPLORE THE NORTH

storytelling, muziek en visuals neemt Gemale je mee door zijn leven om tot Salzirius te komen, met alle uitdagingen van dien. De start van een grotere saga.

Gemale kon in december twee avonden een work-in-progress presenteren in het Grand Theatre in Groningen voor 12 professionals per avond. De voorstelling wordt in 2021 doorontwikkeld en in de zomer onder andere vertoond in Leeuwarden. Ook neemt Gemale vanaf 2021 namens Explore the North deel aan het talentontwikkelingstraject #nieuwstukken van Fonds Podiumkunsten en het Nederlands Letterenfonds. Daarmee hopen wij dit talent een langere lijn te kunnen bieden.

Enter Salzirius kon worden ontwikkeld met dank aan een instapbijdrage van Station Noord.

1 dec | Enter Salzirius – 12 bezoekers

2 dec | Enter Salzirius – 12 bezoekers

Work-in-progress Enter Salzirius van Gemale

Nynke Laverman – Plant

Plant is een fluisterzacht mooie, indringende muzikale trip. Zangeres Nynke Laverman vraagt zich af waar de grens tussen mens en natuur eigenlijk ligt. Te midden van mensen, muren en strak ingedeelde tijd verlangt ze soms naar een kalm bestaan als plant. Samen met muzikant Sytze Pruiksmā en videokunstenaar Douwe Dijkstra schetst ze een filmische, surreële wereld waarin ze zich afvraagt: wie willen we zijn als mens?

Plant zou in 2020 als meertalige voorstelling in première gaan en het bijbehorende album zou worden gepresenteerd op Explore the North. Het gehele project gaat gepaard met podcasts waarin Nynke in gesprek gaat met mensen die zij bewonderd. Nina Dieters van Explore the North hielp als

EXPLORE THE NORTH

adviseur bij het vervaardigen van deze podcasts met onder meer Damiaan Denys, Roman Krznic, Jochem Myjer en Eva Rovers.

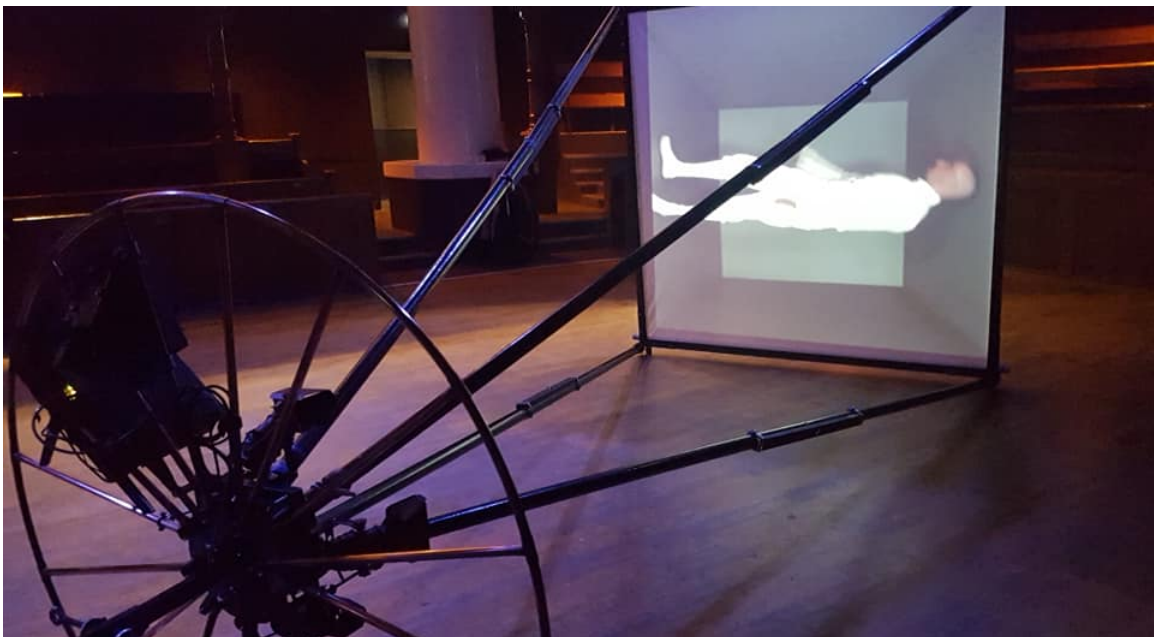
De voorstelling gaat uiteindelijk in najaar 2021 in première en het album wordt liedje voor liedje uitgebracht in connectie tot de podcasts. Nynke Laverman heeft daarmee een geweldige manier gevonden het project toch ook al in 2020 te presenteren. Explore the North is coproducent.

Jules van Hulst & Tsead Bruinja – Tuimelaar

Welke offers brengen we voor de liefde? Waarom doen we anderen geweld aan zodat ons geluk en dat van onze naasten veilig kan worden gesteld? Zorgt ze voor verbinding of leidt ze uiteindelijk altijd tot uitsluiting? Bestaat er een liefde die niet paradoxaal is of moet daarvoor de wereld totaal anders worden ingericht? En hoe werkt ons economische systeem door in ons huishouden en onze relaties? Worden we allemaal uiteindelijk kleine zelfstandigen zodat we de verantwoordelijkheid voor het geluk van de ander niet meer hoeven te dragen?

Beeldend kunstenaar Jules van Hulst en dichter Tsead Bruinja (2019-2020 Dichter des Vaderlands) proberen samen grip te krijgen op hoe de liefde hen beweegt en wat liefde teweegbrengt in hun leven in een reeks fysieke performances met nieuwe poëzie van Tsead Bruinja en nieuw beeldmateriaal en een installatie gemaakt door Jules van Hulst.

Op het podium ligt een manshoge piramide op zijn kant: De Tuimelaar. De top van de Tuimelaar is bevestigd aan een as in het midden van het speelveld. De bodem is een projectiescherm waar vanuit de top op wordt geprojecteerd. De toeschouwers staan om het speelveld heen. Ze horen gedichten die voorgedragen worden door Bruinja en zien beeld gemaakt door Van Hulst. Beide heren staan naast de Tuimelaar en kunnen het verloop van de performance beïnvloeden.

Tuimelaar van Jules van Hulst en Tsead Bruinja

Een onconventionele experimentele ontmoeting van beeld, geluid en tekst, een onderzoek naar een nieuwe manier van het vertellen van een verhaal en het 'vertellen van de liefde'. Het wordt niet

EXPLORE THE NORTH

louter een kruisbestuiving, maar een enting van twee kunstvormen en twee mensen met hun verhalen, gedachten en gevoelens.

Explore the North is producent van deze voorstelling die deels in 2020 is ontwikkeld en in het voorjaar van 2021 in première gaat.

Ester Eva Damen – Rûzje Wyn

Ester Eva Damen maakt met Rûzje Wyn een filmisch, meertalig drieluik over Fryslân aan de hand van nieuwe gedichten van Elmar Kuiper, Nynke Laverman en Tsead Bruinja. Dit drieluik werd grotendeels in 2020 gefilmd en in 2020 zou ook een theatrale vertaling van het drieluik worden ontwikkeld met de dichters als performers in een voorstelling. De voorbereidingen werden getroffen in 2020, maar het eerste deel van het drieluik zal pas in de zomer van 2021 in de Westerkerk te zien zijn. Explore the North is producent.

Residentie Markus Öhrn en Schuilplaats Westerkerk

De gevierde Zweedse theatermaker Markus Öhrn was samen met de Duitse organist Arno Waschk in februari te gast in Leeuwarden om kennis te maken en ideeën op te doen voor een lokale productie in Leeuwarden. Daarvoor oriënteerde hij zich vooral op de vele kerken in de stad. Het werk dat Bikt gaat heten heeft hij in eigen land voor het eerst uitgetprobeerd. In 2022 willen wij gezamenlijk met de triënnale Arcadia lokale varianten van dit werk gaan ontwikkelen met lokale schrijvers in lokale kerken.

Wij hebben van de gelegenheid gebruik gemaakt om de komst van Öhrn te combineren met een avond (getiteld Schuilplaats Westerkerk) waarin verschillende makers hun experimentele werk presenteerden. Zo nodig het gezelschap MOHA bewoners van het verzorgingstehuis Nijlânstate uit in de Westerkerk voor hun presentatie Dear Care en presenteerde Salomé Mooij haar doorlopende installatie Schuilatelier.

28 februari | Schuilplaats Westerkerk – 45 bezoekers

EXPLORE THE NORTH

Schuilplaats Westerkerk met Dear Care van MOHA

Talentontwikkeling

In 2020 hebben wij een start gemaakt met een aantal talentontwikkelingstrajecten, die wij in de komende jaren meer en meer in samenhang willen gaan benaderen, ook in samenwerking met diverse partners. Hieronder een aantal onderdelen:

Jonge schrijvers i.s.m. Meeuw Jonge Theatermakers

In 2017 lanceerden wij in samenwerking met Meeuw Jonge Theatermakers de opleiding Jonge Schrijvers. De theatermakers van Meeuw kregen daarmee de mogelijkheid om zich ook verder te bekwamen in het schrijven. Daarbij speelde ook performance altijd een belangrijke rol.

In 2020 hebben wij gezamenlijk aangestuurd op een bredere aanmeldingsprocedure en na de zoe ging Jonge Schrijvers nieuwe stijl van start met maar liefst 25 schrijvers in uiteindelijk drie groepen onder professionele leiding van Yentl van Stokkum, Wessel de Vries en Sanne Schuhmacher. In de komende jaren ontwikkelen wij deze cursus samen met Meeuw tot een meerjarige opleiding.

Het festival Oerol is ook een vaste partner voor presentatie van dit traject. Omdat live-optredens dit jaar niet door kon gaan, waren de Jonge Schrijvers met een viertal beeldgedichten met het thema 'het Grote Onbekende' te gast op het virtuele festival in juni. In totaal werden deze video's zo'n 1750 keer bekeken. De gedichten waren van Benthe Bosboom (16), Iris Dicke (14), Roelof Meijer (19) en Stijn Schootstra (20). Op 26 juni vond in de Westerkerk nog een live-presentatie plaats in de Westerkerk voor maximaal 30 bezoekers.

26 juni | Live-presentatie het Grote Onbekende – 30 bezoekers

EXPLORE THE NORTH

Presentatie Jonge Schrijvers – Het Grote Onbekende

Poetry Circle 058

In 2020 zijn wij inhoudelijk en faciliterend partner geworden voor Poetry Circle 058. Een landelijk netwerk van poetry circles gecoördineerd door Nowhere in Amsterdam. De audities voor onze circle vonden in december 2020 plaats en zes talenten nemen vanaf 2021 deel aan deze opleiding. In Leeuwarden worden de workshops begeleid door coach Annemarie Lindeboom, zelf schrijver (van poëzie, verhalen en spoken word), verhalenvinder en -verteller. Daarnaast zijn er regelmatig inspirerende gastdocenten.

Wij hopen de deelnemers (net als de deelnemers van Jonge Schrijvers) ook zoveel mogelijk bij onze overige activiteiten te betrekken en ze kennis laten maken met diverse vormen van literatuur en podiumkunsten.

Station Noord

In 2020 zijn wij als partner ingestroomd in het noordelijke talentontwikkelingsnetwerk Station Noord. Een netwerk dat vanaf 2021 in de BIS zit. Het idee is dat de noordelijke kunstensector gezamenlijk een aantal talenten gedurende twee of drie jaar steunt in volgende stappen in hun loopbaan. Het is mogelijk om als organisatie hoofdpartner te zijn van een maker of op te treden als trajectpartner. Explore the North probeert makers in brengen die op het snijvlak opereren van literatuur/taal en podiumkunsten.

Vanaf 2021 zijn wij daarom hoofdpartner van schrijver en performer Joost Oomen en zijn wij trajectpartner van Anna Raadsveld, Bart Bruinsma en Sijas de Groot. Wij steunen en adviseren deze

EXPLORE **THE** **NORTH**

makers op maat in alle facetten van hun professionele praktijk. Wij hopen ze allemaal komende jaren in Leeuwarden te ontvangen om werk te presenteren of om werk te ontwikkelen.

Partners in Station Noord zijn:

Noord Nederlands Toneel, Club Guy & Roni, Noorderzon, Oerol, PeerGroup, Jonge Harten Festival, Explore the North, Welcome to The Village, Oranjewoud Festival, Noord Nederlands Orkest, Het Houten Huis, Grand Theatre, Tryater, Meeuw Jonge Theatermakers, Loods13, Garage TDI en De Noorderlingen.

Dichter bij Leeuwarden

In 2020 hebben wij ook de eerste gesprekken gevoerd met het woordkunstenaarsplatform Dichter bij Leeuwarden om gezamenlijk activiteiten te ontwikkelen die aanhaken op onze beide doelstellingen. Vanaf 2021 trekken wij samen op in het organiseren van kleine proeftuinen voor jonge makers en voor laagdrempelige sessie-avonden. Leeuwarden UNESCO City of Literature is ook partner.

Samenwerking en netwerk

Alle bovenstaande activiteiten staan bol van de samenwerkingen. Deze zijn ook integraal onderdeel van onze missie. Alleen kunnen wij weinig, met al die partners is er heel veel mogelijk. Niet samenwerken om het samenwerken, maar wezenlijke partnerschappen: dat is waar wij naar zoeken. Hierboven zijn al vee partners genoemd, maar wij lichten nog even een aantal andere initiatieven uit.

De Verenigde Podiumkunstenfestivals en de Letterenfestivals

Wij zijn deelnemer aan De Verenigde Podiumkunstenfestivals. Een informeel samenwerkingsverband van meer dan 60 Nederlandse festivals, bedoeld om de positie van de festivals in Nederland te verstevigen. Explore the North-directeur Mark Hospers is coördinator van dit overleg dat inmiddels alweer zo'n zes jaar bestaat.

Ook is er in 2020 een soortgelijke samenwerking gestart van festivals en organisaties op het gebied van de letteren, met zo'n 10-15 door het Letterenfonds of Ministerie van OCW ondersteunde instellingen. Explore the North is onderdeel van de kerngroep van dit overleg en zal in 2021 de administratie voeren.

Letteren in Leeuwarden

Samen met een aantal andere instellingen in Leeuwarden hebben wij in 2020 het initiatief genomen voor een nieuw overleg met betrekking tot de letteren in Leeuwarden. Wij bespreken op regelmatige basis de stand van zaken, wisselen ervaringen en agenda's uit en initiëren samen projecten.

Deelnemers zijn Leeuwarden UNESCO City of Literature, Explore the North, dBieb, De Westerkerk, Dichter bij Leeuwarden en Tresoar. Ongetwijfeld wordt dit gezelschap komend jaar verder uitgebreid.

EXPLORE **THE** **NORTH**

3. Publiek en marketing

In 2019 hebben wij grote stappen gezet in het ontwikkelen van een strategie in het bereiken van (nieuwe) publieksgroepen. De uiterst zichtbare Stadskas was daar een essentieel onderdeel van. Het jaar 2020 heeft deze ontwikkelingen deels een halt toegevoerd. Het is het gehele jaar dusdanig onzeker geweest wanneer en hoe publiek kon worden toegelaten, dat er alleen in januari en februari en de diepe zomermaanden enig licht zat. Daar was geen strategie tegen opgewassen.

Wel hebben wij het gehele jaar door kunnen experimenteren met het ontwikkelen van andersoortige projecten en bijbehorende publieksbenadering. Wij zijn geenszins stil gaan zitten. Daarnaast zijn wij nauw gaan samenwerken met de Westerkerk in het ontwikkelen van jaarrond programma, maar ook in het benaderen van publiek.

Vreemde vormen

Eind november hebben wij met name vreemde vormen gepresenteerd in samenwerking met onze partners zoals Wintertuin/De Nieuwe Oost (Nijmegen), deBuren (Brussel) en onze Vaporwave vrienden. Het project Biografie van een Vlieg kreeg landelijk en lokaal veel aandacht vanwege de goed gecoördineerde campagne met Wintertuin. De route werd goed gelopen, al zijn publiekscijfers vanwege het vrije karakter niet bekend. De presentatie-avond van het project De Verwonderkamer zag een mooie mix van publiek vanuit Explore the North en publiek vanuit deBuren, ook werd de bijbehorende Winterslaapwandeling gedaan door een mooie mix van mensen.

In onze vaporwave livestream werd publiek van overal ter wereld samengebracht om dit unieke genre te vieren. Ook hier zag je de Friezen in de live-chat in gesprek gaan met mensen uit Los Angeles of Tokio. Wij willen met ons programma mensen in aanraking brengen met zaken waarvan je niet zou weten dat je daar interesse in zou hebben. Wij hebben dat met deze focus op vaporwave zeker voor elkaar gekregen. Dit uiteraard met de internationale partners, waardoor het event in 24 uur maar liefst 10.000 keer werd bezocht.

Wij hebben met deze activiteiten en bijbehorende vreemde vormen veel opgestoken van hoe dit soort werk aan het publiek kan worden gepresenteerd, zowel lokaal als (inter)nationaal.

De Westerkerk

Met de Westerkerk wordt samen gebouwd aan het ontwikkelen van een gedeelde uitstraling en programmering voor een specifiek deel van onze programma's. Deze uitstraling hangt samen met de intieme, fijne ambiance van de kerk en de bijbehorende horeca. In onze gedeelde programmaserie proberen wij een programmabezoek zoveel mogelijk gepaard laten gaan met de mogelijkheid een simpel, maar lekker(!) driegangsmenu te nuttigen. Uit de gretigheid waarmee in de zomer dit werd afgenomen, blijkt dat deze combinatie goed werkt en heel sterk is. De gedeelde marketing werkt goed en brengt publieken samen. Dit is iets wat wij in de komende jaren sterk gaan ontwikkelen, ook in samenwerking met andere partners.

Projecten productiehuis

Het productiehuis geeft ons de mogelijkheid om werk dat in Fryslân werd ontwikkeld een veel breder publiek te geven. Daarmee vormen wij een brug voor Friese makers om zich te presenteren op plekken waar soms moeilijk voet aan de grond gekregen kan worden. Uiteraard betekent dit ook veel

EXPLORE THE NORTH

voor de merknaam Explore the North die veel minder verbonden gaat zijn aan het festival, maar juist aan een bredere beweging. 2020 zou een groot startjaar moeten worden voor toerende producties, maar helaas is dat niet gelukt.

Media

Explore the North heeft in 2020 ondanks alles veel aandacht gekregen in de media. Omdat wij jaarrond werken, is er ook voor bijvoorbeeld lokale media als Leeuwarder Courant, Dagblad van het Noorden, Friesch Dagblad en De Moanne veel ruimte om ruime kwalitatieve aandacht te besteden aan onze activiteiten. Zo deden zij dat rond projecten als De Verwonderkamer, Pidgin X, Biografie van een Vlieg en rond ons festival. Landelijk was er bijvoorbeeld veel aandacht voor Joost Oomen en zijn roman het Perenlied (die enigszins paart met Vruchtjes Eten) en zijn verkiezing van nr 1. literair talent van Nederland door de Volkskrant. Sinds het najaar 2020 heeft Explore the North-directeur Mark Hospers een regelmatige column in het Friesch Dagblad waarin hij cultuur in Fryslân bespreekt.

EXPLORE **THE** **NORTH**

4. Organisatie

Het was net als vele anderen ook een zwaar jaar voor de organisatie van Explore the North. Een festival organiseren is iets dat je samen doet, bij elkaar. Je geeft elkaar energie en ideeën. Het spreekwoordelijke gesprekje bij de koffiemachine is net zo belangrijk als de officiële vergadering, maar dat informele was grotendeels niet mogelijk. Hoewel wij dit jaar allemaal een stoomcursus online overleggen hebben gekregen, is deze vorm natuurlijk verre van ideaal. Daar bovenop komt ook nog de tegenslag van het steeds moeten veranderen van de plannen en de ramp van het complete afzeggen van een festival. Dat gaat niet in je koude kleren zitten.

Het mag dan ook een wonder zijn dat onze organisatie zich eigenlijk zo stevig staande heeft gehouden dit jaar. Dat er vooral aan het einde van het jaar ook veel motivatie was om – na de prachtige meerjarige toezeggingen van de financiële partners in de zomer – vooruit te kijken naar het opbouwen van een hernieuwde organisatie met een steviger structuur. Op deze plek past dan ook nog een keihard applaus voor deze lieve, talentvolle, geduldige mensen. Mensen binnen onze organisatie, maar datzelfde geldt ook voor de kunstenaars, partners en leveranciers.

Professionalisering

Als gezegd stond het laatste kwartaal van het jaar in het teken van het opstarten van de verdere professionalisering van de organisatie. Naast het festival was nu ook het productiehuis meerjarig geborgd. Van een incidenteel gefinancierde projectorganisatie gerund door ZZP'ers maken wij de stap naar een staande instelling met bijvoorbeeld een salarishuis en een stevige focus op fair practice en diversiteit en inclusie. Geweldige vooruitzichten voor de komende jaren.

EXPLORE **THE** **NORTH**

5. Bestuur & Governance

Het bestuur van Stichting Explore the North is onbezoldigd en bestond in 2020 uit Marelle van Rongen (voorzitter), Erik Vriesen (penningmeester) en Hooman Nassimi (secretaris, vertrek februari 2021). Het bestuur delegeert taken aan de algemeen directeur: Mark Hospers.

Wij volgen de aanbevelingen van de code cultural governance. Het bestuur doet jaarlijks een zelfevaluatie. In de het komende jaar gaan wij op zoek naar een uitbreiding van het bestuur om de bestuurlijke basis wat te versterken in het licht van de sterke ontwikkeling van de organisatie en het festival. Belangrijk is om hierbij te melden dat de culturele sector in het noorden hecht en klein is. Dat betekent dat het kan voorkomen dat er ook op zakelijk vlak een verhouding ontstaat tussen Stichting Explore the North en (de organisatie van) een van de bestuursleden. Wanneer zich dit voordoet, wordt de aard van deze relatie besproken in het gehele bestuur, zodat dit niet leidt tot situaties waarbij verantwoordelijkheden onduidelijk worden. Mocht er een bestuursbesluit nodig zijn in een dergelijke situatie, dan onthoudt het betreffende lid zich van stemming. In 2020 heeft zich geen dergelijke situatie voorgedaan.

Bestuurssamenstelling en rooster van aftreden

Marelle van Rongen
(directeur Toneelschuur Haarlem) Voorzitter
01-07-23 (2^e termijn)

Erik Vriesen
(directeur HZG Accountants) Penningmeester
01-07-22 (2^e termijn)

Hooman Nassimi
(directeur Society in Motion) Secretaris 25-06-22

Het bestuur vergaderde in 2020 zes keer op: 10 februari, 14 april, 25 mei, 22 september, 17 november en 14 december. Een hogere frequentie dan andere jaren in verband met de coronacrisis en de herstructurering van de organisatie.

EXPLORE **THE** **NORTH**

6. Financiën

Vanwege de coronacrisis vindt een groot deel van de activiteiten die bestemd waren voor 2020 plaats in 2021. Wij hebben daarvoor formeel akkoord van al onze financiële partners. Dat wil zeggen dat er een akkoord is voor het opschuiven van de festivalactiviteiten naar lente/zomer 2021 en dat de incidentele 1-jarige periode van het productiehuis 2020 met een jaar wordt verlengd in overleg met de provincie Fryslân. Het positieve resultaat van 2020 zal dan ook grotendeels bestemd worden voor de doorgeschoven activiteiten.

Financiën festival

Het festival Explore the North werd in 2019 en 2020 tweejarige ondersteund door het Nederlands Letterenfonds, het Fonds Podiumkunsten en door gemeente Leeuwarden en provincie Fryslân in een gezamenlijke festivalregeling. Daarnaast ontving het festival toezeggingen van Fonds21, Dioraphte Fonds, Het Nieuwe Stads Weeshuis, Leeuwarder Ondernemers Fonds (LOF) en LIRA. Al deze financiële partners hebben zich buitengewoon coulant en flexibel opgesteld, wat ons de vrijheid gaf om de vorm van de activiteiten op maat steeds te kunnen aanpassen. Deze coulance is van essentieel belang geweest voor ZZP'ers en kunstenaars in onze omgeving.

Omdat het festival niet heeft kunnen plaatsvinden, zijn er in 2020 weinig eigen inkomsten binnengekomen. Overige inkomsten zijn vooral partnerbijdragen voor coproducties en recettes voor een aantal voorstellingsmomenten.

Van het Letterenfonds hebben we een extra bijdrage ontvangen van EUR 13.000 voor 2019 en 2020, waarvan we in 2019 EUR 8.000 besteed hebben aan diverse literaire producties zoals Joost Oomen & Kruidkoek, Blabbermouth, Nieuwe Werelden en Poetic Resistance. In 2020 hebben wij het restant van EUR 5.000 ook besteed aan eigen literaire producties en schrijfp opdrachten als De Verwonderkamer, Fan Fiction en Complotproza.

Het positieve resultaat specifiek voor het festival is hoog omdat een groot deel van de kosten pas in 2021 gemaakt gaat worden. Dat zijn vooral de kosten op gebied van productie en programma. De kosten voor voorbereiding van het festival (vooral personeel) zijn wel grotendeels in 2020 gemaakt.

Financiën productiehuis

Het productiehuis werd in 2020 ondersteund met een 1-jarige projectbijdrage vanuit de provincie Fryslân. In overleg met de provincie hebben wij officieel toestemming gekregen dit project met een jaar te verlengen, zodat activiteiten nog in het gehele jaar 2021 kunnen worden uitgevoerd.

Daarnaast ontvingen wij in 2020 een incidentele bijdrage van We the North vanuit de Proeftuin Meertaligheid voor het tweejarige project Pidgin X (2020-2021); deze regeling wordt uitgevoerd door de provincie Groningen.

Overige inkomsten komen uit partnerbijdragen voor coproducties en uit uitkopen en recettes.

Dat er op het gebied van productie en talentontwikkeling nog best veel heeft plaatsgevonden in 2020 (zie ook het hoofdstuk activiteiten), is te zien aan de lastenkant.

EXPLORE **THE** **NORTH**

Steunbijdrage COVID-19

In de zomer van 2020 ontvingen wij een steunbijdrage COVID-19 van het ministerie van OCW, verstrekt door het Nederlands Letterenfonds. Dit betrof een bijdrage van EUR 120.800. Doel van deze bijdrage is:

1. Het opvangen van derving van eigen inkomsten uit publieksactiviteiten en het maken van kosten voor de heropstart van activiteiten binnen de richtlijnen van de overheid
2. Het nakomen van financiële verplichtingen ten behoeve van de geplande activiteiten, in het bijzonder als die verplichtingen voortvloeien uit afspraken met ZZP'ers.

Omdat Leeuwarden en Fryslân weinig rijksgesubsidieerde instellingen heeft, is dit een belangrijke steunbijdrage voor het behoud van werkgelegenheid en infrastructuur (zalen, leveranciers etc.) in deze fragiele sector in dit deel van het land.

Wij hebben dit bedrag dan ook – in samenhang met de coulancemaatregelen op de lopende subsidies – ingezet om onze ZZP'ers door te betalen, trajecten van kunstenaars te pauzeren of op te schuiven maar wel ook op maat gemiste inkomsten te vergoeden, nieuwe opdrachten te verschaffen aan kunstenaars, leveranciers en locaties (de keten) billijk te compenseren voor inkomstenderving.

Een deel van het budget à EUR 40.000 zetten wij in 2021 in om de meerkosten voor de uit 2020 verschoven activiteiten mee te betalen. Dit bedrag is in de jaarrekening opgenomen als bestemmingsreserve COVID-19.

Resultaat 2020

Het positieve exploitatieresultaat voor 2020 bedraagt EUR 297.565. Dit resultaat wordt verdisconteert met een bestaande bestemmingsreserve wat leidt tot een bestemmingsreserve activiteiten van EUR 260.000, een bestemmingsreserve COVID-19 van EUR 40.000 en een toevoeging van EUR 20.565 aan de vrij besteedbare algemene reserve. Voor dat laatste is gekozen omdat de algemene reserve van de stichting momenteel te laag is (dat horen wij ook terug vanuit de rijksfondsen), vooral in deze onzekere tijden. De algemene reserve groeit nu naar EUR 41.872. Aan het eind van de komende cultuurnotaperiode willen wij een gezonde algemene reserve hebben van 15%.

Meerjarige toekenningen 2021 – 2024

In het eerste kwartaal van 2020 schreven wij onze meerjarenplan getiteld Vreemde Vormen. In dit plan schetsen wij een nieuwe fase in het bestaan van Explore the North waarbij festival en productiehuis voor het eerst worden geschetst als gelijke grootheden. De plannen werden met betrekking tot het festival zeer positief ontvangen door het Fonds Podiumkunsten, het Nederlands Letterenfonds en de provincie Fryslân.

Fonds Podiumkunsten

Het Fonds Podiumkunsten was er enthousiast over de plannen en plaatste ons in het lijstje noordelijke festivals met niet alleen een programmeringsbijdrage, maar ook een organisatiebijdrage. De meerjarige bijdrage wordt EUR 150.000 per jaar.

EXPLORE THE NORTH

“De commissie vindt dat het festival een heldere artistieke visie beschrijft. Ze vindt het positief dat het festival nadrukkelijk ruimte wil bieden aan interdisciplinaire projecten van jonge en talentvolle makers binnen de culturele infrastructuur van Friesland. Eveneens positief is de commissie over de vernieuwende en experimentele producties op het gebied van literatuur en podiumkunsten die het festival presenteert. De commissie vindt dat de ambities om dat vernieuwende aanbod ook in de komende jaren te tonen helder zijn beschreven. Het festival streeft volgens haar passend naar scherpe en actuele invalshoeken voor de programmering. Het hanteren van een overkoepelend thema, zoals “positief activisme”, met onder meer Pussy Riot in 2019 geeft volgens de commissie duidelijk inhoudelijke richting aan het programma. Zij vindt het aansprekend dat het festival met dergelijke kaders jonge makers stimuleert om zich in artistieke zin uit te laten over wat hen bezighoudt.” – beoordeling door festivalcommissie Fonds Podiumkunsten

Dear Care van MOHA in de Westerkerk – met bewoners van verzorgingstehuis Nylânstate

Nederlands Letterenfonds

Explore the North kreeg ook een prachtige beoordeling bij het Nederlands Letterenfonds. Ook hier werd EUR 150.000 toegezegd. Dubbele rijksfinanciering voor dezelfde activiteit is echter niet mogelijk, vandaar dat wij deze aanvraag in overleg hebben teruggetrokken. Dit om later in 2020 nog een tweejarige aanvraag te doen voor het productiehuis. Deze aanvraag à EUR 60.000 werd eveneens gehonoreerd.

“De organisatie geeft blijk van een overtuigende en eigenzinnige artistieke visie. Kenmerkend voor de werkwijze van EtN zijn de cross-overs tussen verschillende kunstuitingen, hetgeen een divers programma oplevert, met een mix van disciplines, waarin literatuur en podiumkunst centraal staan. EtN heeft een sterk profiel en laat zich niet beperken door de ligging buiten de Randstad. Het hanteert

EXPLORE **THE** **NORTH**

een inventieve en een brede interpretatie van meertaligheid waarin het Fries naast andere talen wordt geplaatst. De organisatie denkt goed na over de ontwikkeling van EtN en over de manier waarop gestelde doelen kunnen worden bereikt.” – beoordeling door commissie Letterenfonds

“EtN zoekt voortdurend de grenzen op van multidisciplinair programmeren. Zo ontstaan nieuwe vormen, soms geslaagd, soms minder geslaagd, maar de organisaties durft risico’s te nemen. EtN geeft op overtuigende wijze vorm aan talentontwikkeling. Er worden veel (schrijf)opdrachten aan jonge talenten gegeven waarbij wederom interdisciplinaire samenwerking met partners uit andere kunst disciplines wordt aangemoedigd. EtN maakt zijn ambities als productiehuis volledig waar.” – beoordeling door commissie Letterenfonds

Provincie Fryslân

Tenslotte ontvingen wij een prachtige beoordeling van de adviescommissie van de provincie Fryslân. Ook hier werd onze aanvraag volledige gehonoreerd voor EUR 100.000 per jaar.

“De commissie beoordeelt de artistieke kwaliteit van Explore the North als zeer goed. De organisatie is in de kern een collectief met een sterke nadruk op zelfevaluatie, zelfreflectie en improvisatie. De mensen die betrokken zijn bij Explore the North brengen ervaring en expertise mee en borgen daarmee de kwaliteit van de programmering. Bevond de organisatie zich eerder nog in de marge van het culturele veld, met de nu voorliggende aanvraag bewijst de organisatie dat zij thuishoort in de kern van het Friese kunstaanbod. De aanvraag is geschreven met een aanstekelijk enthousiasme. Met zijn interdisciplinaire programma weet men een klein, maar groeiend en vooral -mooi!- jong publiek te bereiken.” – beoordeling door commissie provincie Fryslân

Risico COVID-19

De combinatie van de meerjarige toekenningen voor de komende vier jaren, de coulance die door de overheden wordt toegepast in verband met corona en de steunbijdragen vanuit de rijksoverheid (ook in 2021 is een bijdrage toegekend aan Explore the North) maakt dat Explore the North de komende jaren in principe niet wordt bedreigd in het voortbestaan. Eerlijk is eerlijk; als deze crisis een jaar of drie eerder had plaatsgevonden was dat een geheel andere situatie geweest. Wij zijn wendbaar en flexibel als organisatie en kunnen snel schakelen en onze activiteiten aanpassen, dat hebben wij het afgelopen jaar laten zien. Wij kijken dan ook vol goede moed uit naar de komende jaren waarin wij onze organisatie kunnen opbouwen in een periode dat de sector zich hopelijk snel kan herstellen.

Wel maken wij ons grote zorgen over de laag aan instellingen ZZP’ers en kunstenaars in het noorden die niet structureel ondersteund zijn of zich juist in de vrije sector bewegen. Wij doen ons best om mensen te ondersteunen, maar er zal in het komend jaar nog veel geïnvesteerd moeten worden om deze belangrijke sector in volle breedte in leven te houden.

EXPLORE THE NORTH

